

Opis źródła:

Fundacja parafii w Boćkach, mieście na terenie ziemi bielskiej na dzisiejszym Podlasiu. Parafię ufundował Jan Sapieha 30 IV 1513 r. W dokumencie wyznaczono uposażenie, z którego należało utrzymać parafię, a także obowiązki tamtejszego proboszcza. Zamieszczone źródło jest tłumaczeniem z języka łacińskiego.

Miejsce wydania:

Kościół katolicki na Podlasiu. Zbiór dokumentów erekcyjnych i funduszowych, z. 2, Boćki, oprac. J. Maroszek, Białystok 1999, s. 25-26.

Miejsce przechowywania oryginału źródła:

Oryginał: nie zachował się.

Kopie: Archiwum Diecezji Drohiczyńskiej, Archiwum Parafii Rzymskokatolickiej w Boćkach; Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie, Zbiór Ignacego Kapicy Milewskiego „Kapicjana”, sygn. 29, s. 381-384.

Tekst źródła:**Fundacja parafii w Boćkach [30 IV 1513]**

W Imię Pańskie. Amen.

Ponieważ pamięć ludzka, nie równo odmierza wieczność, więc jest rzeczą pożyteczną, żeby to do czego ludzie się zobowiązali, było na zawsze formalnie wyprowadzone i dowodzone świadectwem ludzi i opatrzone przyciśniętą pieczęcią.

Więc ja Jan Sapieha, wojewoda witebski, marszałek wielki Wielkiego Księstwa Litewskiego sekretarz, starosta braclawski, dziedzic na Boćkach wyznaję wszystkim i każdemu, współczesnym i w przyszłości będącym, mającym możliwość przeczytania lub usłyszenia publicznego i poznania, obecne swe oznajmienie.

Życząc sobie, żeby dusze – moją, moich rodziców i krewnych wyzwolić i oczyścić, chcemy to uczynić przez swoją fundację kościoła w Boćkach, na chwałę Boga Wszechmogącego, pod wezwaniem Ducha Świętego i Wniebowzięcia Najświętszej Panny Marii, św. Jana Chrzciciela i św. Katarzyny Panny, nowo tamże w mieście Boćkach zbudowanym, które dałem pobożnemu panu Aleksemu i jego następcom, wieczyście.

Także z tego, wyżej wymienionego miasta Boćki dałem dziesięcinę, po 6 groszy monety litewskiej, z każdego łanu Polaków i Rusinów, na święto św. Michała Archanioła [29 IX] i z dwóch folwarków Knorydy i Dubno, mianowicie snop z każdego oddzielnego dziesiątka zboża.

Młyn z młynarzem Iwankiem, także z dwoma poddanymi ludźmi, Szeszuły, ze wszystkimi i pojedynczymi jakimikolwiek dochodami, do tegoż młyna przynależącymi, czynszami, robocznymi, daninami, łąkami, lasami, gajami, polami, nic dla siebie lub dla swych następców w tychże dobrach nie rezerwujemy. Daję też drugi młyn zwany Puszkarczowski, również z młynem i włóka młynarską.

Wymieniony pobożny pan Aleksy i jego następcy są zobligowani na czas życia, odprawiać mszę w dni świąteczne za żyjących, zaś w dni niedzielne i świąteczne: wielkie nieszpory śpiewane, jutrznię i śpiewaną mszę – sumę. W środy, każdego tygodnia, mają odprawiać wigilijne, nocne oficjum z egzekwiami za rodziców i krewnych. Zapłatą za te egzekwie mają być 3 kopy groszy z ceł i czynszu.

Na tej rzeczy świadectwo pieczęć moja obecna jest wyciśnięta.

Działo się w wymienionym mieście Boćki, w sobotę, w przeddzień św. Jakuba Apostoła, roku 1513 [30 IV 1513].

Słowniczek pojęć:

Boćki – miasto na Podlasiu. Od początków XVI w. należało wraz z okolicznymi dobrami do rodziny Sapiechów.

Włoka - miara powierzchni ziemi – ok. 18 ha.

Nieszpory – nabożeństwo wieczorne.

Jutrznia – nabożeństwo poranne.

Suma – główna, najbardziej uroczysta msza święta.

Oficjum z egzekwiami – msza lub modlitwy za zmarłych.

Kopa – liczba 60.

Pytania do źródła:

Pytania dla uczniów szkoły szkoły średniej (poziom podstawowy):

1. Jaka była motywacja ufundowania parafii?
2. Z czego miała się utrzymać parafia? Z czego czerpała dochody?
3. Jakie było wezwanie parafii?
4. Jakie społeczności zamieszkiwały miasto Boćki?

5. Jak nazywał się pierwszy proboszcz w Boćkach?

6. Jakie były obowiązki proboszcza zapisane w tym dokumencie?

Pytania dla uczniów szkoły średniej (poziom rozszerzony): pytania dla poziomu podstawowego, a ponadto:

1. Jak myślisz, jakie mogły być inne powody ufundowania parafii, których nie wymieniono w dokumencie?

2. Ilu było fundatorów? Jak sądzisz, jak to może świadczyć o ich zamożności?

3. Jak sądzisz, czy Jan Sapieha należał do elity Wielkiego Księstwa Litewskiego? Odpowiedź uzasadnij.

Literatura pomocnicza:

Maroszek J., *Dzieje województwa podlaskiego do 1795 r.*, Białystok 2013.

Romaniuk Z., *Boćki na Podlasiu. Monografia historyczna*, Boćki 2013.

Najważniejsze cezury:

Dnia 30 IV 1513 r. ufundowano parafię w Boćkach. Parafia istnieje do dziś.

Imię i nazwisko osoby opracowującej rekord: Michał Sierba